

KŐZETLEMEZEK – LEMEZTEKTONIKA

1970-es évek: geológiai forradalom

Az óceánfenék a titkok tudója

Kutatóhajók: mélyfúrások, térképezés

Óceánközépi hátságok – Földünk összefüggő, vulkáni hegylánca, 80e km.

Vonalában magma tör a felszínre. **Magma = izzó kőzetolvadék.**

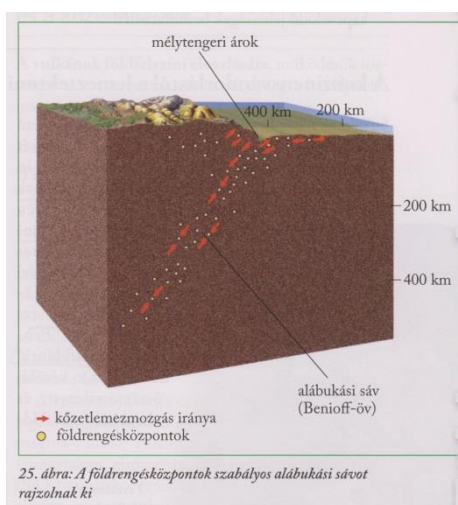
Itt képződik az óceáni kéreg, bazaltos anyag, párnaláva. Szétfeszíti + áramlások az asztenoszférában.

Távolodva: egyre idősebb kőzetek. „Szimmetriatengely”.

Kisgömböc? Lufi?

A választ a földrengések kipattanási helyei, hipocentrumai adják meg!

Hugo Benioff → Benioff-zóna → szubdukciós zóna. Mélytengeri-árok.

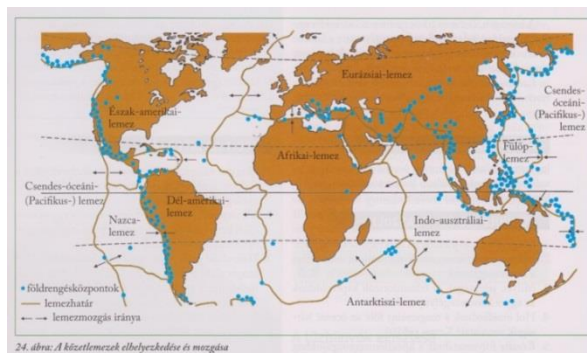
Lemeztektonika: új elmélet, mely egységesen tudja magyarázni a lemezek mozgását és szerkezetét, a földrengéseket, a vulkánosságot és a hegységek keletkezését.

A kőzetburok lemezei

Hét nagy lemez: Eurázsiai-, Afrikai-, Észak-amerikai-, Dél-amerikai-, Indo-ausztráliai-, Csendes-óceáni-, Antarktisz-i-lemez (7)

Közepesek: pl. Nazca-, Arab-, Karibi-, Kókusz-, Fülöp-lemez stb.

Mikrolemezek: pl. Juan de Fuca-lemez, Tisia-lemez stb.

Határai: óceánközépi hátság, mélytengeri árok, hegység, szárazföldi árok.

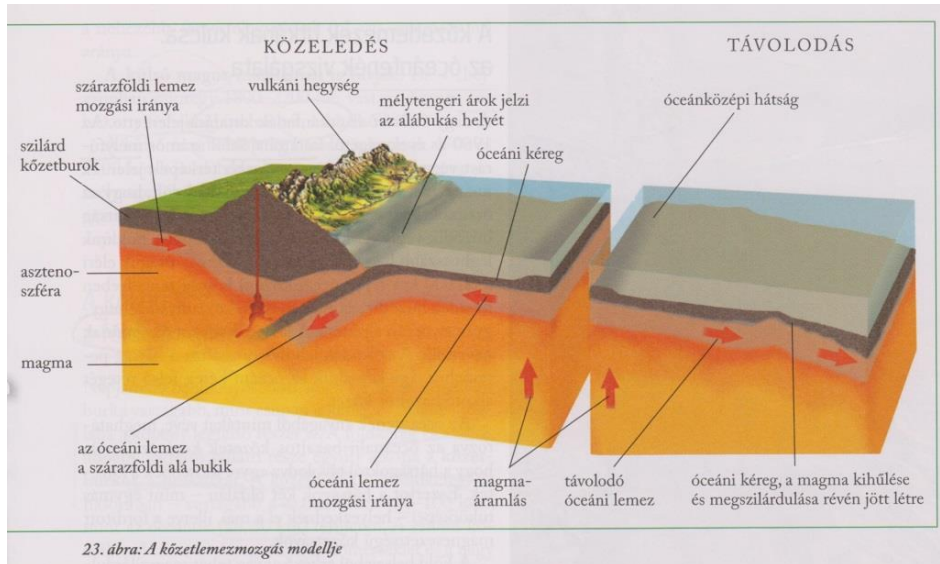
Sebességük: cm/év.

A lemezszegélyek típusai

Távolodó lemezszegélyek: óceánközépi hátság, szárazföldi árok. (Izland: az óceánközépi hátság a felszín felé emelkedik.)

Közeledő lemezszegélyek: szubdukciós övezetek, hegységek vonala.

Egymás mellett elcsúszó lemezszegélyek: pl. Szent András-törésvonal.

Pillanatfelvétel!

Alfred Wegener (1880-1930)

német meteorológus

Elmélete: A kontinensek szétszóródásának elmélete

Ok: kontinensek egymásba illeszthetők, az összeillesztésnél hasonló kőzetek, kőzetsorozatok.

Kiindulás: **Pangea** („Össföld”), majd ez feldarabolódott.

Nem tudta megmagyarázni, mi hajtja.

Ma: a lemeztektonika előfutára. Csak **nem kontinensekben, hanem lemezekben** gondolkodunk!